

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Філологічний факультет

Катедра теорії літератури та порівняльного літературознавства

Затверджено

на засіданні катедри
теорії літератури та порівняльного
літературознавства
філологічного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач катедри М.І. Гнатюк

Силабус з навчальної дисципліни

«Історія українського літературознавства»,
що викладається в межах ОПП «Прикладна лінгвістика»

другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності **035 Філологія,**

спеціалізації **035.10 Прикладна лінгвістика**

Львів 2023 р.

**Силабус курсу «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА»
2023/2024 навчального року**

Назва курсу	Історія українського літературознавства
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет Кафедра теорії літератури та порівняльного літературознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізації 035.01 Українська мова та література 035.01 Українська мова та література (літературна творчість)
Викладачі курсу	Будний Василь Володимирович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства
Контактна інформація викладачів	vasyl.budnyy@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення дисципліни за попередньою домовленістю. Он-лайн консультації за попередньою домовленістю. Для погодження часу он-лайн консультації слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://philology.lnu.edu.ua/course/istoriya-ukrajinskoho-literaturoznavstva
Інформація про курс	Курс «Історія українського літературознавства» охоплює розвиток науки про літературу від періоду її формування до сучасності. Зосереджено увагу на становленні літературознавчих напрямів, течій і стилів, зміні шкіл у контексті загальноєвропейського літературознавства. Оглянуто постаті найвидатніших представників літературознавчої теорії та практики, проаналізовано праці вчених, які були вилучені з літературного обігу в роки комуністичного режиму, а також дослідження представників української діаспори.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Історія українського літературознавства» – це вибіркова дисципліна для студентів I курсу зі спеціальності 035.01 Українська мова та література освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр», що викладається в 1 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Мета. Курс «Історія українського літературознавства» має на меті розкрити історію української літературознавчої думки у зв'язку з літературним процесом в Україні та на тлі розвитку світової літературознавчої думки, вклад українських учених у цей розвиток. Програма курсу певною мірою дотична до програми вступу до літературознавства, теорії літератури й особливо історії української критики, корелюючи ці дисципліни: з одного боку, розкриваючи основні літературознавчі поняття, методи, школи через призму їх сприйняття і трансформації в Україні, а з іншого – акцентуючи методологічний аспект історико-літературної та літературно-критичної думки. Цілі: <ul style="list-style-type: none"> • ознайомити студентів з особливостями розвитку літературознавчої думки в Україні у зв'язку з розвитком літературного процесу; • розкрити специфіку розвитку українського літературознавства, зумовлену історичними обставинами, зокрема перебуванням українського етносу в межах різних держав, бездержавністю

	<p>української нації протягом багатьох століть;</p> <ul style="list-style-type: none"> • показати трансформації теоретичних концепцій, внесок українських учених у розробку нових ідей; • розкрити вклад у літературознавчу науку вчених, замовчуваних радянським режимом; • допомогти студентам орієнтуватися в різних методологіях; • навчити студентів самостійно мислити, вести наукову полеміку.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наєнко М. Історія українського літературознавства. Київ, 2010. 2. Гром'як Р. Історія українського літературознавства і критики. Тернопіль, 1999. 3. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. Київ, 1998. 4. Гнатюк М. Літературознавчі концепції в Україні другої половини ХІХ – початку ХХ століття. Львів, 2002. 5. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія: У 3 т. Упоряд. П. Федченко, М. Павлюк, Т. Бовсунівська. Київ, 1996, 1998, 2000. <p style="text-align: center;">Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лавріненко Ю. Зруб і парости. Мюнхен, 1971. 2. Ревакович М. Крізь іншу призму: про феномен Нью-Йоркської групи // Нью-Йоркська група. Львів, 2012. 3. Рубчак Б. Міти метаморфоз, або Пошуки нового світу. Львів, 2012. 4. Тарнавський Ю. Квіти хворому: статті, критика, розмови. Львів, 2012. 5. Антонич Б.І. Повне зібрання творів. Львів, 2009. 6. Маланюк Є. Книга спостережень. Торонто, 1966. Т. 2. 7. Чехович К. Генеза і суть націоналізму. Християнський націоналізм. Львів, 1939. 8. Донцов Д. Дві літератури нашої доби. Торонто, 1958. 9. Рудницький М. Між змістом і формою. Від Мирного до Хвильового. Дрогобич, 2009. 10. Ільницький М. Критики і критерії. Львів, 1998. 11. Зеров М. Твори: В 2 т. Київ, 1990. Т. 2. 12. Хвильовий М. Твори: В 2 т. Київ, 1990. Т. 2. 13. Гординський Я. Літературна критика підсоветської України. Львів –Київ, 1939. 14. Сивокінь Г. Давні українські поетики. Харків, 2001. С.146-152. 15. Довгалевський М. Поетика (Сад поетичний). Київ, 1973. С.137-155. URL.: https://chtyvo.org.ua/authors/Dovhalevskiy_Mytrofan/Poetyka_Sad_poetychnyi/ 16. Білецький О. Зібр. праць: У 5 т. – К., 1966. – Т. 3. 17. Грабович Г. До історії української літератури. Київ, 1997. 18. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. Львів, 1997. 19. Донцов Д. Дві літератури нашої доби. – Торонто, 1958. 20. Ільницький М. Критики і критерії. – Львів, 1998. 21. Франко І. Задачі і метод історії літератури // Франко І. Зібр. творів: У 50 т. – Т. 41. 22. Франко І. Із секретів поетичної творчості // Франко І. Зібр. творів: У 50 т. – Т. 31.

	23. Чижевський Д. Історія української літератури. – Київ, 1993.
Тривалість курсу	Один семестр (перший)
Обсяг курсу	90 годин. З них 32 години аудиторних занять (16 лекції, 16 практичні заняття) та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>У результаті вивчення курсу студент повинен <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні етапи розвитку науки про літературу від її формування в епоху Бароко як синтезу латино-католицького та візантійсько-православних елементів, теоретичні засади поетик XVII — XVIII ст.; • синтез принципів міфологічної та культурно-історичної шкіл у працях М. Максимовича, О. Бодяньського, М. Костомарова, П. Куліша; • новаторські ідеї представників культурно-історичної школи в українському літературознавстві другої половини XIX ст., обґрунтування і захист національної специфіки української літератури в працях М. Дашкевича, О. Котляревського, П. Житецького; розвиток порівняльно-історичної методології (М. Драгоманов, М. Сумцов, Д. Овсяннико-Куликовський, А. Кримський та ін.); • внесок О. Потебні в розвиток психо-лінгвістичної літературної школи, роль ідей О. Потебні у становленні структуралізму та рецептивної естетики; • обґрунтування естетичних засад модернізму в українському літературознавстві (М. Євшан, М. Сріблянський, А. Товкачевський); • естетичні засади літературознавчої думки періоду національного відродження (праці критиків-неокласиків (М. Зеров, П. Филипович, М. Драй-Хмара)); • теорія соціалістичного реалізму як вираження вульгарно-соціологічного підходу до літератури (В. Коряк, І. Стебун, М. Шамота, Л. Санов та ін.); • літературознавчі ідеї в Західній Україні 20 — 30-х рр. XX ст, розмежування за естетичними та ідеологічними принципами, концепції Д. Донцова, М. Рудницького, Г. Костельника, С. Тудора, М. Гнатишака; • хрущовська відлига і поживлення літературознавчих студій (О. Білецький, Л. Новиченко), критики-шістдесятники (І. Дзюба, І. Світличний, Є. Сверстюк, М. Коцюбинська); • літературознавча думка в еміграції: МУР, «Слово» (Ю. Шевельов, Г. Костюк, І. Кошелівець, І. Фізер, Б. Рубчак, Г. Грабович, М. Павлишин та ін.). Ідея «великої літератури», концепції «національно-органічного стилю», постколоніальної критики тощо. <p><i>вміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розмежовувати теоретичні засади літературознавчих шкіл, визначати принципи кожної з них; • за хрестоматією «Історія української літературної критики та літературознавства» опрацьовувати основні праці українських літературознавців та інші документи (програми, декларації, маніфести); • визначати зв'язок між літературознавчими школами і літературними стилями й течіями; • виявляти літературознавчі елементи в художніх творах Т. Шевченка, П. Куліша, П. Тичини, М. Зерова, Б. І. Антонича, Л. Костенко та ін.
Ключові слова	Історизм підходів, формування літературних напрямів і стилів, літературознавчі школи, методологічний плюралізм, дифузія жанрів,

	єдність традицій і новаторства, концепції українських літературознавців, дискурс сучасного літературознавства
Формат курсу	Очний (дистанційний), лекційно-практичний
Теми	* Схема курсу
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці курсу
Пререквізити	Студент повинен знати історію української літератури, вміти оперувати літературознавчою термінологією, бути обізнаним зі світовою літературознавчою думкою
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<u>Методи навчання</u> : пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладання, евристичний метод, дослідницький метод. <u>Методи викладу навчального матеріалу</u> – лекція, лекційно-практичне заняття; консультація; дослідні роботи. <u>Техніки</u> : навчальної дискусії, створення проблемної ситуації, інтелектуального експерименту.
Необхідне обладнання	комп'ютер, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання роботи студента здійснюється за такою схемою:</p> <ul style="list-style-type: none"> - максимальна оцінка, яку може отримати студент, – 100 балів. - робота студента протягом семестру оцінюється за такими показниками: <ul style="list-style-type: none"> а) активність на практичних заняттях – 80 балів (по 10 балів за кожне з восьми практичних занять); б) письмова робота – 20 балів. <p>Академічна доброчесність: очікується, що відповіді студентів будуть оригінальними. Виявлення ознак академічної недоброчесності у відповіді студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів модульних робіт, а також бали, набрані впродовж семестру за виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год	Термін виконання
	Змістовий модуль 1. Специфіка історії українського літературознавства як філологічної галузі. Основні поняття літературознавства в контексті його діяхронного вивчення. Становлення літературознавства як самостійної гуманітарної галузі.				
1 тижд. 2 год.	Тема 1. Предмет і завдання курсу. Зародження української літературознавчої думки. Поетики Києво-Могилянської академії.	лекційне	1. Іванько І. «Поетика» Митрофана Довгалевського // Довгалевський М. Поетика: (Сад поетичний). – К., 1973. – С.137-155. 2. Сивокінь Г. «Сад поетический»: // Сивокінь Г. Давні українські поетики. – Харків, 2001. – С.146-152. 3. Насенко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001. – С.499-509. Додаткова література 1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998.	Порівняльний аналіз поетик М. Довгалевського і Ф. Прокоповича 14 год.	На наступне заняття
1 тижд. 2 год.	Літературознавча думка в Україні доби бароко. Українські поетики доби бароко: передумови створення, загальна характеристика. «Поетика. Сад поетичний» М. Довгалевського як пам'ятка естетичної думки епохи бароко в українській літературі Матеріал для обговорення: книга Митрофана Довгалевського «Поетика. Сад поетичний». – К.: «Мистецтво», 1973.	практичне	1. Іванько І. «Поетика» Митрофана Довгалевського // Довгалевський М. Поетика: (Сад поетичний). – К., 1973. – С.137-155. 2. Сивокінь Г. «Сад поетический»: // Сивокінь Г. Давні українські поетики. – Харків, 2001. – С.146-152. 3. Насенко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001. – С.499-509. Додаткова література 1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998.	-- --	-- --
	Змістовий модуль 2. Українське				

	літературознавство XIX століття: постаті, проблеми, методологічні пошуки.				
2 тижд. 2 год.	Тема 2. Становлення історичної школи в українському літературознавстві (М. Максимович, О. Бодянский, М. Костомаров, П. Куліш)	лекційне	1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998. 2. Історія української літературної критики та літературознавства: Хрестоматія. У 3-х т. – К., 1996.	-<- -<-	-<- -<-
2 тижд. 2 год.	Українське літературознавство періоду романтизму. Естетичні ідеї «Руської Трійці». Здобутки «романтичного літературознавства» на Великій Україні Матеріал для обговорення: М. Шашкевич «Азбука і абецадло», М. Шашкевич «Руське весілля», Я. Головацький «Три вступительних преподавания», праці П. Куліша і М. Костомарова.	практичне	1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998. 2. Історія української літературної критики та літературознавства: Хрестоматія. У 3-х т. – К., 1996.	-<- -<-	-<- -<-
3 тижд. 2 год.	Тема 3. Українська літературознавча думка епохи реалізму. Культурно-історична школа. Концепції М. Дашкевича, О. Котляревського, М. Сумцова, П. Житецького. Іван Франко – літературознавець. Еволюція поглядів на роль і завдання літератури і літературної критики. І. Франко і М. Драгоманов.	лекційне	1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998. 2. Гром'як Р. Історія українського літературознавства і критики. – Тернопіль, 1999. 3. Гнатюк М. Літературознавчі концепції в Україні другої половини XIX – початку XX ст. – Львів, 2002. 4. Насенко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001. 5. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія. У 3-х т. – К., 1996.	Історичний дискурс концепції української літератури як літератури для домашнього вжитку. 14 год.	На наступне заняття
3 тижд. 2 год.	Від позитивізму до модерну. Роль Михайла Драгоманова та Івана Франка в становленні українського літературознавства.	практичне	1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики. – К., 1998. 2. Гром'як Р. Історія українського літературознавства і критики. – Тернопіль, 1999. 3. Гнатюк М. Літературознавчі концепції	-<- -<-	-<- -<-

			в Україні другої половини XIX – початку XX ст. – Львів, 2002. 4. Насенко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001. 5. Історія української літературної критики та літературознавства. Хрестоматія. У 3-х т. – К., 1996.		
	Змістовий модуль 3. Українське літературознавство XX століття: літературознавство по різні боки барикад.				
4 тижд. 2 год.	Тема 4. Напрями й течії літературознавчих досліджень 20-30-х рр. XX ст.	лекційне	1. Гординський Я. Літературна критика підсоветської України. – Львів –Київ, 1939. 2. Історія української літератури XX століття: у 2 кн. – К., 1994, 1995. 3. Зеров М. Твори: в 2 т. – К., 1990. Т. 2 4. Хвильовий М. Твори: в 2 т. К., 1990. – Т. 2.	-«- -«-	-«- -«-
4 тижд. 2 год.	«Боротьба генерацій» на зламі XIX-XX століть. Естетичні позиції «Української хати». На барикадах антимасовізму: літературна дискусія 1925 – 1927 рр. (Микола Зеров, Микола Хвильовий) Матеріал для обговорення: Естетичні позиції «Української хати». Літературна дискусія 1925-1927 рр. і М. Хвильовий	практичне	1. Гординський Я. Літературна критика підсоветської України. – Львів –Київ, 1939. 2. Історія української літератури XX століття: у 2 кн. – К., 1994, 1995. 3. Зеров М. Твори: в 2 т. К., 1990. Т. 2 4. Хвильовий М. Твори: в 2 т. К., 1990. Т. 2.	-«- -«-	-«- -«-
5 тижд. 2 год.	Тема 5. Літературознавча думка в Західній Україні та еміграції міжвоєнного періоду.	лекційне	1. Антонич Б.І. Повне зібрання творів. – Львів, 2009. 2. Донцов Д. Дві літератури нашої доби. – Торонто, 1958. 3. Рудницький М. Між ідеєю і формою. Від Мирного до Хвильового. Що таке «Молода Муза»? – Дрогобич, 2009. 4. Ільницький М. Критики і критерії. – Львів, 1998.	Культурно-історичний метод в українській літературознавчій теорії та практиці. 14 год.	На наступне заняття
5 тижд.	Львівська періодика 20-30-х років.	практичне	1. Антонич Б.І. Повне зібрання творів. –	-«- -«-	-«- -«-

2 год.	Естетичні ідеї Б. І. Антонича, М. Рудницького. Матеріал для обговорення: Роль західноукраїнської періодики в розвитку українського літературознавства. «Між ідеєю і формою» як формули естетичних пошуків (М. Рудницький, Б. І. Антонич). Дмитро Донцов: «Якою має бути література?».		Львів, 2009. 2. Донцов Д. Дві літератури нашої доби. – Торонто, 1958. 3. Рудницький М. Між ідеєю і формою. Від Мирного до Хвильового. Що таке «Молода Муза»? – Дрогобич, 2009. 4. Ільницький М. Критики і критерії. – Львів, 1998. Додаткова література 1. Маланюк Є. Книга спостережень. – Торонто, 1966. – Т. 2. 2. Чехович К. Генеза і суть націоналізму. Християнський націоналізм. – Львів, 1939.		
6 тижд. 2 год.	Тема 6. Літературознавство 40-50-х рр.: канон соцреалізму, потепління 60-х та задушливість 70-80-х рр.	лекційне	1. Наєнко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001. 2. Історія української літератури ХХ століття. – К., 1998. – Кн. 2 (розділ «Літературознавство і критика. 40-50-ті рр., 60-90-ті рр.»).	-<<- -<<-	-<<- -<<-
6 тижд. 2 год.	«Близнята ще зустрінуться»: українське літературознавство по обидва боки «залізної завіси». Матеріал до обговорення: Літературознавчі дискусії періоду МУРу. Феномен українського самвидаву 60-80 -х років. Діяльність Олександра Білецького як літературного критика.	практичне	1. Наєнко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001. 2. Історія української літератури ХХ століття. – К., 1998. – Кн. 2 (розділ «Літературознавство і критика. 40-50-ті рр., 60-90-ті рр.»).	-<<- -<<-	-<<- -<<-
7 тижд. 2 год.	Тема 7. Напрями й концепції діаспорного літературознавства.	лекційне	1. Грабович Г. Сергій Єфремов як історик українського літературознавства // Грабович Г. «До історії української літератури». – К., 1997. 2. Чижевський Д. Михайло Сергійович Грушевський як історик української літератури // Чижевський Д. Українське літературне бароко. – К., 2003. 3. Гнатюк М. Михайло Возняк і його «Історія української літератури» // Возняк М.	Методологічні варіанти історій української літератури: від Огоновського до Грабовича. 16 год.	На наступне заняття

			Історія української літератури. – Львів, 1992. – Т. 1. 4. Наєнко М. Дмитро Чижевський і його «Історія української літератури» // Чижевський Д. Історія української літератури. – Тернопіль, 1994.		
7 тижд. 2 год.	Дискурс постмодернізму і літературознавча традиція. Концепції історії літератури: український досвід, проблема канону	практичне	1. Грабович Г. Сергій Єфремов як історик українського літературознавства // Грабович Г. «До історії української літератури». – К., 1997. 2. Чижевський Д. Михайло Сергійович Грушевський як історик української літератури // Чижевський Д. Українське літературне бароко. – К., 2003. 3. Гнатюк М. Михайло Возняк і його «Історія української літератури» // Возняк М. Історія української літератури. – Львів, 1992. – Т. 1. 4. Наєнко М. Дмитро Чижевський і його «Історія української літератури» //	--<< --<<	--<< --<<
8 тижд. 2 год.	Тема 8. Нью-Йоркська група як продовження і опозиція до об'єднання «Слово».	лекційне	1. Лавріненко Ю. Зруб і парости. – Мюнхен, 1971. 2. Ревакович М. Кризь іншу призму: про феномен Нью-Йоркської групи // Нью-Йоркська група. – Львів, 2012. 3. Рубчак Б. Міти метаморфоз, або Пошуки нового світу. – Львів, 2012. 4. Гарнавський Ю. Квіти хворому: статті, критика, розмови. – Львів, 2012.	--<< --<<	--<< --<<
8 тижд. 2 год.	Ідея «поezії поза традиції» та національні джерела поezії Нью-Йоркської групи («Молода Муза», «Празька школа», поети-шістдесятники). Чи є підстави вважати творчість нью-йоркців незаангажованою і поза	практичне	1. Лавріненко Ю. Зруб і парости. – Мюнхен, 1971. 2. Ревакович М. Кризь іншу призму: про феномен Нью-Йоркської групи // Нью-Йоркська група. – Львів, 2012. 3. Рубчак Б. Міти метаморфоз, або Пошуки нового світу. – Львів, 2012.	--<< --<<	--<< --<<

	традиційною?		4. Тарнавський Ю. Квіти хворому: статті, критика, розмови. – Львів, 2012.		
--	--------------	--	---	--	--